

ΚΡΕΜΑΣΤΙΩΤΙΚΑ Νέα

ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΚΡΕΜΑΣΤΙΩΤΩΝ ΛΑΚΩΝΙΑΣ «Ο ΠΑΤΡΙΩΤΗΣ»

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2012 - ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 47

ΤΙΜΗ 5 Ευρώ

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ	
PORT PAVÉ	
ΤΑΧ.ΑΝΘΩΠΟΛΗΣ	
ΑΡ.ΑΔ. 4	
ΕΛΛΑΣ - HELLAS	

Πουλάκης Ιωάννης
Αγίου Σώστη 15
121 38 Περιστέρι
GREECE

Η ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΜΑΣ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΣΥΝΕΧΙΣΤΕΙ

Πριν τριάντα δύο χρόνια ξεκίνησε η έκδοση της εφημερίδας του χωριού μας ΚΡΕΜΑΣΤΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ. Υπήρχε τότε πολύ διάθεση από τους εκδότες της, αλλά μεγάλη αποδοχή από τους αναγνώστες στην Ελλάδα και εξωτερικό.

Γράφτηκαν και ειπώθηκαν πολλά επαινετικά σχόλια, όλοι σχεδόν αναγνώρισαν το σπουδαίο ρόλο που διαδραματίζει η εφημερίδα στη συνέχιση της ζωής του χωριού μας. Η ανταπόκριση των πατριωτών μας όλων των γωνιών της γης, ήταν σημαντική.

Από Αυστραλία- ΗΠΑ - Καναδά πρόθυμοι ανταποκριτές μας μετέφεραν τα νέα τους τις αναμνήσεις από τη πατρίδα μας, αλλά και την αγωνία τους για τη διατήρηση του χωριού μας. Προβάλλοντο από την εφημερίδα όλα τα προβλήματα του χωριού, οι υπηρεσίες του νομού Νομαρχία- ΔΕΗ- ΟΤΕ- Δασαρχείο -Μητρόπολη απαντούσαν στα αιτήματά μας.

Πολλά έργα ή παροχές έγιναν με τη σωστή προβολή των θεμάτων από τις στήλες της εφημερίδας μας.

Όμως δεν είναι μόνο τα άμεσα οφέλη για την επίλυση προβλημάτων του χωριού μας ή η ενημέρωση με τα νέα των πατριωτών μας, υπάρχουν τόσα άλλα πράγματα που θα αποδειχθούν πολύτιμα στις επόμενες γενιές.

Πόσα λαογραφικά ή ιστορικά στοιχεία έχουν εμπλουτίσει τις στήλες της εφημερίδας μας; Ο πληθυσμός των γεννηθέντων στο χωριό Κρεμαστιωτών διαρκώς φθίνει, τι θα γνωρίζουν για το χωριό οι μελλοντικές γενιές; Πόσο χρήσιμο θα ήταν για όλους μας να εκδιδόταν μια εφημερίδα πριν εκατό χρόνια ή έστω από το 1950.

Ο προηγούμενος αιώνας είναι γεμάτος γεγονότα για το χωριό μας. Τι ν' αριθμίσουμε;

Τους πολέμους του 1912-13; τους Βαλκανικούς; της Μικρασίας; του 1940; που τόσο χωριανοί μας έλαβαν μέρος; Πόσοι έπεσαν στα πεδία των μαχών και μας είναι άγνωστοι, η μετανάστευση τα πρώτα είκοσι χρόνια του εικοστού αιώνα δεν έχει καταγραφεί πλήρως, τα γόνιμα χρόνια της διδασκαλίας Φωτιάδη με την ανέγερση του σχολείου, την ίδρυση συλλόγου «ΜΕΛΙΣΣΑ», δημιουργία θεάτρου, παραμένουν στο ημίφως, κατοχή, μετεμφυλιακά χρόνια, νέα μετανάστευση, τη περίοδο 1960- 1980 υπάρχουν σημαντικά γεγονότα που μέσω της εφημερίδας μπορούν να καταγραφούν.

Είναι κρίμα η Κρεμαστή με τόσους πολλούς μορφωμένους ανθρώπους, να μην καταγράψει την ιστορία της.

Γιατί τόσο αβελτηρία από τους τωρινούς Κρεμαστιώτες; Όλοι μπορούν να βρουν λίγο χρόνο για να γράψουν μερικές γραμμές από τις γνώσεις τους ή τις εμπειρίες τους.

Τελευταία παραπονέθηκαν κάποιοι πατριώτες πως η εφημερίδα δεν δημοσιεύει τις επιτυχίες των παιδιών στις σπουδές τους! Ας αναλάβουν κάποιοι από τους πολλούς νέους την ενημέρωση των θεμάτων παιδείας, όμως δυστυχώς δεν εστάλη ποτέ μια ευχαριστήρια επιστολή από τους νέους που ευεργετήθηκαν από το κληροδότημα Νικόλαος Παπαμιχαλόπουλος προς δημοσίευση στην εφημερίδα μας!

Αντί για την εύκολη κριτική ας προσπαθήσουν περισσότεροι πατριώτες για τη συνέχιση της έκδοσης και τον εμπλουτισμό της ύλης των «Κ.Ν».

Η παρουσία της εφημερίδας ενισχύει το ενδιαφέρον των απανταχού πατριωτών μας για τη Κρεμαστή, συνδέει όλους τους συλλόγους και θα αποδειχθεί σπουδαία κληρονομιά στις επόμενες γενιές.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ - ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΚΡΕΜΑΣΤΙΩΤΩΝ ΑΜΕΡΙΚΗΣ «Η ΜΕΛΙΣΣΑ»

Ο σύλλογός μας προσκαλεί όλους τους Κρεμαστιώτες στο χορό που διοργανώνει για τον εορτασμό των εκατό (100) χρόνων ζωής του στις 6 Οκτωβρίου 2012 στο κέντρο «Terrace on the Park».

PLEASE SAVE THE DATE
100TH Year Celebration of "Melissa"
Progressive Association Kremasti, Lakonia
Saturday October 6th 2012
Terrace on the Park
Formal Invitation to Follow

Τα νέα του ΧΩΡΙΟΥ ΜΑΣ

Το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Γενάρη κύλησε με πολύ χαμηλές θερμοκρασίες στο χωριό μας. Ο ήλιος χαμένος κάτω από πυκνά σύννεφα, άφησε τη παγωνιά να κυριαρχεί, τα λάχανα στα χέρσα χωράφια εξαφανίστηκαν, το κλάδεμα αμπελιών αναβλήθηκε για αργότερα, η κίνηση των μαγαζιών περιορισμένη.

Λίγα τα πρώτα χιόνια, επακολούθησαν ικανοποιητικές βροχές, ελπίζουμε θα υπάρξει αρκετό νερό τους καλοκαιρινούς μήνες.

Το Φλεβάρη η παγωνιά συνεχίστηκε, δύσκολα μπόρεσαν οι αμπελουργοί μας να κλαδέψουν τ' αμπέλια ή να ριζούν λιπάσματα, οι απανωτές βροχές έφεραν νερό σε όλες τις πηγές και τις γουρνίτσες του χωριού.

Δυστυχώς στο διάστημα αυτό είχαμε θανάτους αγαπητών πατριωτών μας.

Όρθια ως το τέλος της παρέμενε η Κούλα Τζάκα, από τα παιδικά της χρόνια ως τα γεράματα της έζησε κοντά στη στάνη, πρώτα του πατέρα της Κώστα Καλκάνη, μετά από το γάμο της, το 1952 με το πατριώτη μας Δημήτρη Τζάκα, συνέχισε με ιδιαίτερη αγάπη τη τσοπάνικη ζωή. Η περιοχή του Τάτσι ήταν ο τόπος της, έμενε μέχρι να χειμωνιάσει αψηφώντας την ερημιά και το κρύο, μεγάλωσε δυο παιδιά το Νίκο και τη Μαρία. Λίγο καιρό περνούσε στα χειμαδιά, αλλά πάντα επέστρεφε στο τόπο της.

Θα μας λείψει μια μορφή, που αντιπροσώπευε πιστά τη σκληραγωγημένη Κρεμαστιώτισσα του παρελθόντος.

Λίγες ημέρες μετά έφυγε από κοντά μας ο τόσο αγαπητός πατριώτης μας Θόδωρος Παρδάλης σε ηλικία 68 χρόνων, η λεβεντιά η καλοσύνη και η αυθεντικότητα είχαν απόλυτα συνδυαστεί στο άτομο του. Ο Θεωρής ήταν γιος του Περικλή Παρδάλη και της Γιωργίας γένους Π Μαυρομιχάλη, το τρίτο από τα πέντε παιδιά τους. Η γιαγιά του η θεια Θεωδωρού (Ματίνα) καταγόταν από τα γειτονικά Κουπιά (γένους Σκαρμούτσου).

Τον ίδιο καιρό ένας ακόμα πατριώτης μας έφυγε από τη ζωή, πριν γνωρίσει γηραιότητα ο Χρήστος Γκιουζέλης, που ζούσε στο Κερασί, αλλά και αρκετό διάστημα στο χωριό, έφυγε ξαφνικά βαδίζοντας στο δρόμο.

Ο Χρήστος ως νεαρός μετανάστευσε στη Γερμανία για λίγα χρόνια, γύρισε στην Ελλάδα εργαζόμενος στην Αθήνα, όμως το χωριό ήταν πάντοτε στο νου του, είχε δημιουργήσει το πιο καλό αμπέλι μέσα στο χωριό πλάι στο πατρικό σπίτι.

Γιος του Δημήτρη Γκιουζέλη και της Κωνσταντίνας Παυλάκη, γιαγιά του η Σοφία Τσορομώκου.

Ευχάριστη έκπληξη για όλους μας είναι, η πληροφορία πως θα ολοκληρωθεί αυτή τη χρονιά η ασφαλτόστρωση του δρόμου προς Πελετά, μάλιστα λέγεται, πως θα αποπερατωθεί ο δρόμος προς Φακινά. Αρχικά γνωρίζαμε ότι θα στρωθεί μικρό τμήμα του δρόμου, πε-

ρίπου επτακόσια μέτρα, κρατάμε επιφυλάξεις. Η επίσκεψη κλιμακίου από τη περιφέρεια ίσως να μην ήταν τυπική.

Ο τοπικός σύλλογος ΕΛΑΤΟΣ την 24η Φεβρουαρίου πραγματοποίησε τον αποκριάτικο χορό στις Μολάους, η συμμετοχή πατριωτών ήταν ικανοποιητική.

Παραβρέθηκαν αρκετά μέλη του συλλόγου των Αθηνών. Είναι σημαντική κατάκτηση για το χωριό μας, η αγαστή συνεργασία των δυο συλλόγων, θα ήταν μεγάλη κατάκτηση, αν γινόταν αυτό στους πατριώτες μας της Αυστραλίας και του Καναδά.

Ακολούθησε η καθαρή Δευτέρα, που ξαφνικά μέσα σε μικρό χρονικό διάστημα, το χωριό έγινε κατάλευκο! Οι παρές των νέων πατριωτών μας που είχαν έρθει από την Αθήνα για το τρίήμερο, μόλις κατάφεραν να αποχωρήσουν, όμως στα Ζωταλαίικα (Χρήστου Ζώταλη) παρέμεινε αποκλεισμένη η παρέα, που υποτίμησε το χιόνι, ίσως όμως να έζησαν μια εμπειρία που θα τους μείνει αλυσμόνητη.

Ο δρόμος διανοίχτηκε την επομένη ημέρα, έτσι οι καλοί μας μαθητές Αγγελική -Θανάσης είχαν μόνο μια μέρα ανάπαυσης. Άτυχοι όσοι είχαν διακοπή ρεύματος από το φόρτωμα με χιόνι των καλωδίων του ηλεκτρισμού που εφάπτονται σε δέντρα.

Η ΔΕΗ πρέπει πριν χειμωνιάσει να επισημάνει τα σημεία που εγκυμονούν αυτό το κίνδυνο.

Και ο Μάρτης ήρθε με πολύ κρύο, ένα ακόμα χιόνι κράτησε κλεισμένο για μια βραδιά το χωριό, στο δεύτερο δεκαπενθήμερο έκανε την εμφάνισή της η Άνοιξη.

Οι ζεστές ημέρες έφεραν ανακούφιση στους πατριώτες μας, δυστυχώς τα άγρια χόρτα είναι ελάχιστα, τα βρουβιά είναι μικρά και σε μεγάλο βάθος.

Τις Κυριακές και στους χαιρετισμούς οι ακούραστοι πρωταγωνιστές παπαΓιώργης και η ψάλτισσα Κατερίνα όσο και ισχυρό να ήταν το εκκλησιασμά, με τις μελωδικές ψαλμωδίες τους έδιναν ανάσα ζωής στο χωριό.

Ο πατριώτης μας Λούης Ξαστερούλης ξεχειμώνιασε το κοπάδι στο Τούμπαλι.

Οι επισκέψεις πατριωτών ήταν περιορισμένες, η τιμή στα καύσιμα διαμορφώθηκε σε εφιαλτικά επίπεδα, ενώ τα εισοδήματα θυμίζουν τη δεκαετία του πενήντα.

Την 25η Μαρτίου αρκετοί παραβρέθηκαν στην εκκλησία μας, ακολούθησε κατάθεση στεφάνου από τον πρόεδρο Αλέκο Πριφτάκη στο ηρώο, καθώς απαγγελία πατριωτικών ποιημάτων από Αγγελική-Θανάση- Γιώργο Παυλάκη και την ακούραστη Ντίνα Δρίβα.

Ελπίζουμε το Πάσχα να βρεθούν αρκετοί πατριώτες στο χωριό, ίσως είναι μια ευκαιρία να ανακτήσουμε αισιοδοξία, που την εξαλείφουν τα τόσα προβλήματα της εποχής μας.
Συχνός επισκέπτης

Καλό Πάσχα

Ευχόμαστε στους απανταχού πατριώτες μας το φετινό Πάσχα
Να είναι χαρμόσυνο και λυτρωτικό

ΑΠΟ ΤΑ ΟΡΕΙΝΑ ΣΤΑ ΠΕΔΙΝΑ

Στις δεκαετίες 40, 50 οι άνθρωποι του χωριού ζούσαν την φτώχεια, την στέρηση βασικών αγαθών (ψωμί, λάδι), χρήμα δεν κυκλοφορούσε, η οικονομία ήταν καθολικά ανταλλακτική (δίναμε μέλι και παίρναμε λάδι, η αμοιβή του μεροκάματου σε είδος).

Η κατάσταση αυτή, ανάγκαζε πολλούς Κρεμασιώτες και Κρεμασιώτισες να αναζητήσουν δουλειά στα πεδινά χωριά, « στο κάμπο», όπως λέγαμε τότε.

Οι πιο συνηθισμένες εποχικές δουλειές, όπως τις ακούγαμε από τους μαγαζιτέρους ήταν «ο θέρος (Μάη-Ιούνιο)», «οι ελιές (Οκτώβρη - Φλεβάρη)», «τα ρύζια (καλοκαίρι)». Τα καμποχώρια που δούλευαν εποχικά οι περισσότεροι Κρεμασιώτες ήταν: Απιδιά, Μπεζάνι (Γλυκόβρυση), τα χωριά του έλους (Βρύνικο, Βλαχιώτη, Ντουραλί, Σκάλα), Γούβες, Μολλάοι, Καταβόθρα).

Οι τσοπάνηδες του χωριού, μη έχοντας στη Κρεμαστή μόνιμες εγκαταστάσεις -μαντήρα για την περίοδο του χειμώνα (Οκτώβρη - Μάη), κατέβαιναν στα χειμαδιά, που ήταν όλα τα καμποχώρια της επαρχίας μας.

Θυμάμαι ότι η αμοιβή για το μάζεμα ελιάς και τον θέρο ήταν σε είδος με αναλογία έξι προς ένα (6 μερίδια ο εργοδότης, 1 μερίδιο ο εργάτης). Το μεροκάματο στα ρύζια πληρωνόταν σε χρήμα. Συνθήκες διαμονής - διατροφής δύσκολες. Το χειμώνα έμεναν σε αγροικίες και το καλοκαίρι «κάτω από τα αστέρια», με συντροφιά το όνειρο μιας καλύτερης ζωής, και την έγνοια να γυρίσουν στο χωριό, φέροντας σε είδος τη πληρωμή του μόχθου τους να αγαλλιάσουν τα μικρά τους παιδιά, που τ' άφησαν στο χωριό στη φροντίδα της γιαγιάς και του παππού, με κύρια τρο-

φή τους το κρασόψωμο και τα λάχανα.

Όταν γύριζαν οι μανάδες στο χωριό, έφερναν και λίγα φρούτα, άγνωστα σε μας εκείνα τα χρόνια (πορτοκάλια, πεπόνια, καρπούζια), που τα γεύμασαν με βουλιμιά αρπακτικού πουλιού.

Οι παραπάνω μετακινήσεις των Κρεμασιωτών κάθε χρόνο, έφτιαξαν γνωριμίες, φιλίες και συγγένειες, με τους κατοίκους των χωριών που δούλευαν εποχικά και δημιούργησαν καλές προϋποθέσεις εσωτερικής μετανάστευσης τους.

Η εργατικότητα, η συνέπεια, η τιμιότητα, η ευθύτητα και η εξυπνάδα των εργατών Κρεμασιωτών θεμελίωσαν γόνιμες εργασιακές συνθήκες με τους εργοδότες και φιλική συμπεριφορά προς αυτούς από τους κατοίκους των χωριών στα οποία δούλευαν εποχικά.

Στις αρχές της 10ετίας του 50 άρχισε η μετανάστευση Κρεμασιωτών σε μακρινές χώρες του εξωτερικού (Αμερική, Καναδάς, Αυστραλία, Ν. Αμερική) και στην Αττική (Αθήνα - Πειραιά), η οποία σταδιακά διογκώθηκε και άρχισαν να φαίνονται τα πρώτα σημάδια αποδυνάμωσης της Κρεμαστής.

Θυμάμαι έντονα τις σπαραξικάρδιες σκηνές του αποχωρισμού και αποχαιρετισμού των ανθρώπων που έφευγαν για μακρινές, άγνωστες νέες πατρίδες και εκείνων που έμεναν πίσω (γέροντες γονείς) αναγκαστικά ή με επιλογή τους.

Την ίδια περίοδο πολλοί Κρεμασιώτες που είχαν σχετική δυνατότητα, λόγω της γνώσης και εμπειρίας των συνθηκών ζωής στα γύρω πεδινά χωριά πορεύτηκαν προς αυτά με την σιδερένια θέληση, με αυτοπεποίθηση και ελπίδα να φτιάξουν εκεί

νέα νοικοκυριά και να ζήσουν καλύτερα. Έτσι πολλοί Κρεμασιώτες εγκαταστάθηκαν στα περισσότερα χωριά του κάμπου με κυριότερη επιλογή στην περιοχή Γλυκόβρυση - Αγιάννης και Απιδιά.

Στους νέους τόπους που εγκαταστάθηκαν, γνώριζαν τους κατοίκους τους, ήξεραν τις τοπικές συνθήκες απασχόλησης και παραγωγής, γιατί πριν μεταναστεύσουν, είχαν δουλέψει σε αυτούς εποχικά.

Οι ντόπιοι κάτοικοι, ξέροντας τις ικανότητες και τον χαρακτήρα των Κρεμασιωτών (εργατικοί, συνεπείς, έντιμοι, έξυπνοι), τους δέχθηκαν στον τόπο τους με αγάπη και ενδιαφέρον και έτσι γρήγορα διαμορφώθηκε νέα κοινωνία αλληλεγγύης, και συνεκτική.

Οι Κρεμασιώτες, μετανάστες του κάμπου, πάλεψαν σκληρά, ιδρώσαν, πόνεσαν και έτσι πέτυχαν τους αρχικούς στόχους τους, για καλύτερη ζωή.

Σήμερα πολλοί από τους συγχωριανούς μας είναι πετυχημένοι, επιχειρηματίες, έμποροι, βιοτέχνες παραγωγοί, γεωργοκτηνοτρόφοι, πρωτεύουν στη δεύτερη πατρίδα τους και δίνουν περηφάνια στη Κρεμαστή.

Τα τελευταία χρόνια με ιδιαίτερη χαρά βλέπουμε ότι οι συγχωριανοί μας του κάμπου ανακαινίζουν το πατρικό σπίτι και οικογενειακώς με τα παιδιά και εγγόνια κάνουν τις θερινές διακοπές τους στο χωριό, αναβιώνουν τις παιδικές μνήμες και συμμετέχουν στις πολιτιστικές εκδηλώσεις του χωριού μας.

Έτσι θερμαίνεται η ελπίδα μας για τη διατήρηση και ανάπτυξη της Κρεμαστής, με αμετάβλητα τα έθιμα της και ζωντανή την πολιτιστική μας κληρονομιά.

N.A.Δ

Θόδωρος Παρδάλης

Θα λείπει για πάντα από τις πλαγιές του πανωλαμπίου, από τις ράχες στους Λιβανάδες, από τις γωνιές των μαγαζιών της πλατείας, θα λείπει την ώρα που στα γλέντια των πανηγυριών ζυγώνει η κονταυγή, θα λείπει στους γειτόνους της βρύσης

Χάθηκε απότομα από τα μάτια των φίλων του, που μαζί διαβήκαμε τα έντονα παιδικά χρόνια, στα χωμάτινα δρομάκια της γειτονιάς μας.

Αρχές του πενήντα ένα λεπτό ψηλόλιγνο, για τα επτά του χρόνια παιδί, ντυμένο με αλλαξιά τ'αργαλειού, ξυπόλητο, πήρε το δρόμο του σχολείου. Εκεί αντίκρισε το αυστηρό βλέμμα του δασκάλου Κακούλια, που τον ρώτησε «γιατί δεν έχεις τσάντα». Γύρισε στη γιαγιά του θεία Θοδωρού πικραμένος της είψε «κυρά είψε δάκαλο ράτσει τσάντα» έτσι απέκτησε το παιδικό παρανόμι «Ρατσιτσάντας»

Τέλειωσε το σχολείο, δεν άργησε να γίνει ένας πανύψηλος νεαρός λεβέντης

Μαζί με το στενό του φίλο Γιώργη Τσορομώκο (Καραμέλα), βιάστηκαν να γίνουν μοντέρνοι νέοι, φόρεσαν στενά μαύρα φανέλινα παντελόνια, ράψανε ασπρόμαυρα μυτερά παπούτσια, αγόρασαν άσπρα πουκάμισα, ζύγωσαν τα μαγαζιά του χωριού και πριν βραδιάσει βάδιζαν το δρόμο προς βρύση, εκεί που γεννήθηκαν και τραγουδήθηκαν οι περισσότεροι έρωτες του χωριού μας

Τα κατοπινά χρόνια πήγε στρατιώτης αρχικά στα ΛΟΚ, αλλά λόγω ανυπακοής τον στείλανε στα τεθωρακισμένα

Γύρισε στο χωριό, ανέλαβε ρόλο στη σπάνη, μαζί με το μικρότερο του αδελφό και το πατέρα του Περικλή. Όμως ήτανε άτομο κοινωνικό, τα βράδια γύριζε πάντα στη πιάτσα του χωριού. Παρέμενε ανυπότακτος, αυθεντικός λεβέντης, τ'άλλα παιδαρέλια του χωριού του δώσανε πιο ταιριαστό παρανόμι «Σακαφιός». έτσι τον μάθανε οι νεώτερες γενιές. Η παρουσία του ήτανε έντονη, φιλότιμος, αγαπούσε όλο τον κόσμο, έκανε παρέα και φιλίες με κάθε ηλικία ακόμα και με τα παιδιά του εξωτερικού που περνούσανε τα καλοκαίρι από το χωριό.

Για τη ζωή είχε τη δική του φιλοσοφία, απaráβατο κώδικα, ήτανε ολιγαρκής αναζητούσε και χαιρόταν μια στενή παρέα στη ταβέρνα του χωριού, χόρευε όταν είχε μεγάλο κέφι και όταν ο κόσμος είχε αραιώσει.

Οδηγήθηκε νωρίς στο τέρμα της ζωής του, όμως είχε κερδίσει όλων την αγάπη όλοι λυπήθηκαν το χαμό του

Θα μείνει ζωντανός στη μνήμη ακόμα και της νέας γενιάς παιδιών που λίγο τον είδανε αλλά πολύ τον αποδέχτηκαν

Ο γείτονας του Μιχ. Δούνιας

Ημερολόγιο 2012

Την ημέρα κοπής της πίττας του συλλόγου διανεμήθηκε το ημερολόγιο της φετινής χρονιάς. Τα ποιητικά του κείμενα αποδεσμεύουν τον ανεξάντλητο Κρεμασιώτικο συναισθηματισμό, οι φωτογραφίες αναδεικνύουν τις αδι-αμφισβήτητες φυσικές ομορφιές του χωριού μας

ΑΡΧΙΣΑΝ ΟΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΣΚΟΥΠΙΔΙΩΝ ΠΕΛΟΠΟΝΗΣΟΥ

Άρχισε η Α' φάση του Διαγωνισμού με το σύστημα ΣΔΙΤ (Συνεργασία Δημοσίου Ιδιωτικού Τομέα) για την ανάδειξη αναδόχου διαχειριστή των απορριμμάτων Πελοποννήσου (Νομοί Κορινθίας, Αργολίδας, Αρκαδίας, Μεσσηνίας, Λακωνίας) για 28 χρόνια. Ήδη εκδηλώσαν ενδιαφέρον 7 μεγάλοι όμιλοι εταιρειών. Ο νομός Λακωνίας αποτελεί την 3η Διαχειριστική Ενότητα (ΔΕ) σύμφωνα με τον Περιφερειακό Σχεδιασμό Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ) Πελοποννήσου.

Σύμφωνα με τον ΠΕΣΔΑ για την ΔΕ Λακωνίας προβλέπονται ενδεικτικά: τρεις (3) Μονάδες Επεξεργασίας, Αξιοποίησης (ΜΕΑ) απορριμμάτων, ένδικα (11) σταθμοί μεταφόρτωσης απορριμμάτων (ΣΜΑ) και τρεις (3) Χώροι Υγειονομικής Ταφής Υπολειμμάτων (ΧΥΤΥ).

Το Κοινοτικό Συμβούλιο και οι Σύλλογοι Κρεμασιωτών θα πρέπει από τώρα να ζητήσουν από Δήμο τον ΠΕΣΔΑ για να μάθουν τις περιοχές που θα κατασκευαστούν τα παραπάνω έργα και να είναι έτοιμοι να αντιμετωπίσουν τυχόν προβλήματα για το περιβάλλον της Κρεμαστής, από τη χωροθέτηση των έργων.

N.A.Δ

ΕΥΘΥΜΗ ΣΤΗΛΗ

1. Κωστίκας πηγαίνει σινεμά. Πλησιάζει στο ταμείο και ζητάει ένα εισιτήριο. Ο ταμίας του κόβει το εισιτήριο. Ο Κωστίκας το παίρνει και μπαίνει μέσα στην αίθουσα προβολής.

Μετά από λίγο βγαίνει και ζητάει από τον ταμία και άλλο εισιτήριο. Ο ταμίας του κόβει και άλλο εισιτήριο μετά από λίγο πάλι τα ίδια...

Αυτό επαναλήφθηκε πολλές φορές... ώσπου ο ταμία αγανακτισμένος του λέει:

«Δεν μου λες ρε φίλε τι τα κάνεις τα εισιτήρια ... τα τρώς;»

Και ο Κωστίκας απαντά:

«εγώ τι φταίω... Αυτή μέσα που μου τα σκίζεις!»

N.A.Δ.

2. Στο καφενείο του χωριού κάθονται τρεις τεμπέληδες.

Εκεί που πίνουν το φραπέ τους περνάει από το δρόμο μία μηχανή.

Μετά από 4 ώρες λέει ο ένας:

«Ρε σεις μηχανή ήταν αυτό;»

Μετά από 5 ώρες απαντάει ο άλλος:

«έτσι νομίζω»

Μετά από 3 ώρες αποκρίνεται και ο τελευταίος

«Μάγκες αν έχετε όρεξη για φλύαρν κουβέντα πείτε το μου για να φύγω.»

ΚΡΕΜΑΣΤΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ
Έκδοση του Συλλόγου
Κρεμασιωτών
«Ο ΠΑΤΡΙΩΤΗΣ»

Επιμέλεια σύνταξης:
ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΔΟΥΝΙΑ

Ταχυδρομικές επιταγές, γράμματα
στέλλονται στη διεύθυνση:
ΙΩΑΝΝΗΣ Π. ΠΑΥΛΑΚΗΣ
ΑΓΙΟΥ ΣΩΣΤΗ 15 ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ
Τ.Κ. 121 35
ΤΗΛ. 6972 21 19 32

Κείμενα προς δημοσίευση
στέλλονται στον κ.
ΝΙΚ. ΔΟΥΝΙΑ
Μ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ 18 ΒΡΗΛΗΣΙΑ
Τ.Κ. 152 35

Συνδρομές ετήσιες:
Εσωτερικού: ευρώ 20
Εξωτερικού: ευρώ 20

ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ:
ΛΥΧΝΙΑ Α.Ε.
Ανδραβίδας 7
Χαμόμυλο Αχαρνών
τηλ. 210 3410436

Ο ΑΡΓΑΛΕΙΟΣ ΤΗΣ ΜΑΝΑΣ ΜΟΥ

Το κέντημα είναι γλέντημα
Και η ρόκα είναι σεργιάνι
Και ο έρμος ο αργαλειός
Είναι σκλαβιά μεγάλη

Αυτό έλεγε η γιαγιά μου η Σταμάτα, κάθε φορά που έβλεπε τη μάννα μου να υφανεί στον αργαλειό, που ήταν σπινόμενος στην ταράτσα στο πίσω μέρος του σπιτιού μας. Και είχε δίκιο γιατί όταν ύφαιναν οι γυναίκες, ήταν για ώρες καθηλωμένες στον αργαλειό τους.

Αλλά εμείς λόγω αυτού του υπαίθριου αργαλειού είχαμε κάθε μέρα ρούγα στο σπίτι μας. Μαζεύονταν κάθε απόγευμα οι γειτόνισσες, οι περισσότερες από την πάνω γειτονιά, κάθονταν και κάποια εργασία. Οι μεγαλύτερες γυναίκες με την ρόκα τους γνέθονταν και οι κοπέλες με τα κεντήματά τους ή τα πλεκτά τους. Οι πιο γριές που δεν είχαν κάποια δική τους εργασία, βοηθούσαν την μητέρα μου φτιάχνοντας τούντες, μασούρια κλπ.

Και να η ανταλλαγή των σχεδίων στα κεντήματα και στα πλεκτά και να λέγει η κάθε μία τι θα υφάνει φέτος ή την άλλη χρονιά. Πόσες κρούστες, πατανίες, βελόντζες έχουν ετοιμάσει προίκα για τις κόρες τους.

Και κράπα κρούπα η μάννα μου να χτυπάει με δύναμη το χτένι αλλάζοντας τις ποδαρίτσες ενώ πήγαιναν πέρα δώθε οι σαίτες με τα χρωματιστά νήματα. Όταν ύφαινε κάποιο πιο δύσκολο σχέδιο, με τα «κουβαράκια» όπως τα έλεγε δεν μπορούσε να συμμετέχει πολύ στην κουβέντα για να μην κάνει κάποιο λάθος. Όταν όμως ύφαινε κάποιο πιο εύκολο σχέδιο, δηλαδή «κουρέλες» πήγαινε ο αργαλειός μόνος του. Ήταν τόση η εξοικείωση που είχε η μάννα μου με τον αργαλειό της.

Τις ιστορίες ξεδιπλώνονταν μπροστά μας. Τι θυμόνταν οι μεγαλύτερες γυναίκες και πώς τα ακούγαμε εμείς τα παιδιά. Έλεγαν και για την τε-

λευταία «καλαμίδα» που όταν πέσει από το «αντί» και την πάρει μια κοπέλα, όποιο όνομα ακούσει θα πάρει άντρα με αυτό το όνομα. Παρότι ανυπομονούσαν οι κοπέλες δεν θυμάμαι καμιά να σκύψει να την πάρει, ίσως ντρεπόταν για να μη φανούν βιαστικές.

Είχε βέβαια προηγηθεί πολύ εργασία έως ότου το ετοιμαστεί το πανί για να υφανθεί, στην οποία πάντα βοηθούσαν οι γειτόνισσες ή μία την άλλη. Όταν μετρούσαν τις «οργιές» για να ρίξουν το πανί μια διαδικασία που χρειαζόταν πολύ τέχνη και πολύ προσοχή, σε όλη την γειτονιά ακούγονταν τα μασούρια που γύριζαν και την «ανυφάντρα» που πήγαινε τις κλωστές πέρα δώθε σε συγκεκριμένα σημεία. Τι χαρά για μας τα παιδιά να χοροπηδάμε γύρω - γύρω και να μπλεκόμαστε στα πόδια των μονάδων μας, εισπράττοντας κάποιες φορές και μερικές ξυλιές.

Μετά το «πανί» έπρεπε να πάει στο «αντί», εργασία που χρειαζόταν τρεις με τέσσερις γυναίκες για να γίνει «Κρεμούσαν» μια γυναίκα στο «πανί» και σιγά - σιγά το μάζευαν στο «αντί» βάζοντας κάπου - κάπου «καλαμίδες». Θυμάμαι την γειτόνισσά μας, την θεια Παναγιώτα ότι ήταν η καταλληλότερη για αυτή την εργασία.

Μετά ακολουθούσε το «μίτωμα» και το πανί ήταν έτοιμο να υφανθεί με τα χρωματιστά νήματα ώστε να φτιάχνουν τα υπέροχα αυτά μοναδικά υφαντά που βλέποντας τα σήμερα ακόμα τα θαυμάζω και τα αγαπώ.

Γιατί πέρα από τον κόπο που έκανε η μάννα μου, με κάθε κλωστή που έχει υφανθεί έχουν χαραχτεί στη μνήμη μου τα γέλια, οι παρέες οι σοφές κουβέντες των μεγαλύτερων γυναικών και οι παρέες των παιδιών.

Ανέμελα χρόνια...
Δήμητρα Παράσχη -
Χρηστάκη

Η ομορφιά των εγκαταλελειμμένων σπιτιών της Κρεμαστής

Τα χρόνια πέρασαν, τα περισσότερα σπίτια στην Κρεμαστή ανακαινίστηκαν, επισκευάστηκαν, κατεδαφίστηκαν και στην θέση τους κατασκευάστηκαν νέα, σύγχρονα με όλες τις ανέσεις ώστε να μπορούν να φιλοξενούν τους ανθρώπους τους ακόμη και στις σκληρές συνθήκες που επικρατούν στο χωριό τον χειμώνα.

Περιπλανώμενοι στο χωριό μπορούμε να δούμε αρκετά σπίτια που έχουν εγκαταλειφθεί για διάφορους λόγους, από τους ιδιοκτήτες τους αλλά και από τον χρόνο... Διατηρούν παρ' όλα αυτά μια ομορφιά και μαγεία όταν τα παρατηρείς, καθώς διακρίνονται τα βασικά και κύρια χαρακτηριστικά της οικοδόμησης αλλά και της παραδοσιακής ζαχαρικήτης αρχιτεκτονικής. Σε πολλά σπίτια έχει υποχωρήσει η στέγη όμως η πέτρα δύσκολα θα παραδοθεί, θα

πρέπει να περάσουν αρκετά χρόνια ακόμη.

Στο κατώ διακρίνεται η καμάρα βασικό στοιχείο κάθε σπιτιού που βοηθά στην καλύτερη στήριξη του. Το επίπεδο της σάλας έχει υποχωρήσει λόγω των ξύλινων σανιδιών που αποτελούσε το πάτωμα. Στο πάνω μέρος στην γωνιά υπάρχει η εσοχή της καπνοδόχου, όπου συγκεντρώνονταν όλη η οικογένεια καθώς εκεί ήταν το πιο ζεστό σημείο του σπιτιού. Κάποιοι μπορεί εύκολα να διακρίνει και την έντονη χρωματική διάθεση που υπήρχε ανέκαθεν στο χωριό. Το λουλακί χρώμα κυριαρχεί όχι μόνο στις κορνίζες-περιγράμματα των παραθύρων αλλά και στους εσωτερικούς τοίχους των σπιτιών μαζί με το σκούρο κόκκινο χρώμα κοντά στην καπνοδόχο. Άλλο ένα ακόμη χαρακτηριστικό είναι τα εσωτερι-

κά ανοίγματα στους τοίχους σαν αποθηκευτικοί χώροι που σήμερα βρίσκει κανείς παλιές φωτογραφίες ή φλιτζάνια του καφέ και άλλα σκεύη-μικρούς θησαυρούς...

Σπίτια σε αυτή την κατάσταση βρίσκει κανείς σε όλο το χωριό διάσπαρτα, τα πιο πολλά όμως βρίσκονται δίπλα στο νεκροταφείο αλλά και πάνω από τον Άγιο Κωνσταντίνο στην είσοδο του χωριού.

Μπορεί οι στέγες τους να έχουν καταρρεύσει, ο ασβέστης να μην υπάρχει πια για να βοηθά την τοιχοδομή, όμως αυτά τα σπίτια ασκούν μια μυστηριακή γοητεία που αξίζουν της προσοχής μας. Άλλωστε μελετώντας το παρελθόν, μπορούμε να γίνουμε καλύτεροι στο μέλλον.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΚΙΟΥΖΕΛΗΣ

Έλλειψη Αίματος

Κάθε καλοκαίρι στο χωριό οργανώνεται από τον τοπικό σύλλογο ο «ΕΛΑΤΟΣ» ΑΙΜΟΔΟΣΙΑ έτσι ώστε να υπάρχει αρκετό απόθεμα στην τράπεζα αίματος που έχει δημιουργηθεί στο νοσοκομείο της Σπάρτης για τους Κρεμασιώτες. Όπως έχει γραφτεί κατά καιρούς και στην εφημερίδα μας, λίγοι είναι αυτοί που συμμετέχουν με αποτέλεσμα οι φιάλες αίματος που συγκεντρώνονται στην τράπεζα να μην επαρκούν για τη ζήτηση που υπάρχει στη διάρκεια του έτους. Δυστυχώς η ζήτηση είναι μεγάλη, αρκετοί πατριώτες μας χρειάστηκαν αίμα το οποίο και τους δόθηκε, όμως η αναπλήρωσή του (που είναι επιτακτική και αναγκαία) έτσι ώστε να μπορέσει και κάποιος άλλος να πάρει εάν χρειαστεί δεν έγινε ποτέ. Αυτή τη στιγμή έχουν μείνει μόνο δύο φιάλες αίματος (πολύ πιθανόν να έχουν εξαντληθεί ήδη). Μακάρι να είμαστε όλοι υγιείς και δυνα-

τοί και να μην χρειαστούν ποτέ οι φιάλες αλλά αυτό δεν είναι επιβεβλημένο. Το καλοκαίρι θα ξαναγίνει η αιμοδοσία, όμως πόσοι θα συμμετέχουν αυτή τη φορά; Την απάντηση θα τη μάθουμε σε λίγους μήνες. Όποιος θέλει, ακόμα και πριν το καλοκαίρι, μπορεί οποιαδήποτε στιγμή να προσέλθει σε κάποιο νοσοκομείο και να δώσει αίμα για την τράπεζα της Κρεμαστής (να υπάρξει επικοινωνία με κάποιο από τα μέλη των ΔΣ των συλλόγων Αττικής και Τοπικού για οδηγίες-βοήθεια). Είναι πολύ σημαντικό να γίνει άμεσα η αναπλήρωση των φιαλών ώστε να υπάρχει επάρκεια για όποιον από τους πατριώτες μας χρειαστεί ώστε να εξυπηρετηθεί άμεσα. Αν αναλογιστούμε όλοι μας πως δίνοντας λίγο από το αίμα μας θα σώσουμε μία ζωή ίσως η συμμετοχή στην ΑΙΜΟΔΟΣΙΑ του καλοκαιριού να είναι μεγαλύτερη.

Ι.Κ.ΠΑΠΑΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ

Dear Mihalis

I just returned to Berkeley after being away for over five months and found your Kremasti Newsletter and holiday greetings. Belatedly, I extend the same greetings to you and your family with a "megahlo epharisto."

It was very thoughtful of Peter to connect us. My mother (Panagiota Papamichalopoulos) was born in Kremasti. She married my father in 1925 and moved to the United States. My father was born in Kyparissi (Leonidas Papamichalopoulos ... my parents were third cousins with the same last name).

Please send me your telephone number. I will probably come to Greece within the next year or so and would like to meet you and your family. I am married to a Turkish woman (Fusun Akkoyun) and we live in Ankara for five or six months each year. I have cousins in Athens and try to see them as often as I can.

One time I took Fusun to Kyparissi and Kremasti (2001). It was a great trip.

I wish you all the best.

Yasou!
Alex Pappas

Αγαπητέ Μιχάλη

Μόλις επέστρεψα στο Μπερκλεϋ μετά από απουσία πέντε μηνών και βρήκα την εφημερίδα της Κρεμαστής και τις ευχές σου. Στέλνω και εγώ τις ευχές μου σε σένα και την οικογένεια σου, μαζί με ένα μεγάλο ευχαριστώ. Ήταν πολύ ευγενικό εκ μέρους του Peter (Παν. Τσίγκος) να μας φέρει σε επαφή. Η μητέρα μου Παναγιώτα Παπαμιχαλοπούλου γεννήθηκε στη Κρεμαστή. Το 1925 μετανάστευσε στην Αμερική.

Ο πατέρας μου Λεωνίδας Παπαμ/ος γεννήθηκε στο Κυπαρίσσι ήταν τρίτος εξάδελφος της μητέρας μου. Σε παρακαλώ στείλε μου το τηλέφωνο σου, πιθανόν του χρόνου να έλθω στην Ελλάδα και μπορέσω να σας συναντήσω.

Η γυναίκα μου είναι Τουρκάλα γι' αυτό ζούμε 5-6 μήνες στην Άγκυρα, έχω εξαδέλφια στην Αθήνα και προσπαθώ συχνά να τους συναντήσω.

Με τη σύζυγο μου (Fusun) το 2001 επισκεφθήκαμε το Κυπαρίσσι και τη Κρεμαστή.

Ήταν ένα υπέροχο ταξίδι.

Σου εύχομαι τα καλύτερα γεια σου.

Ο Αλέξανδρος Παπαμιχαλόπουλος είναι από την έβδομη γενεά Παπαμιχαλοπουλαίων

Εγγονός Νικολάου δισέγγονο του Λεωνίδα Παπαμιχαλόπουλου αδελφού του Μούρνου του Τσιμπλή και του μπάμπη Αριστείδη όπως τους ξέρουμε οι Κρεμασιώτες

Η μητέρα του είναι από το Μπουσκουναίικο σόι

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΞΥΠΝΑ ΜΝΗΜΕΣ

Η πατρίδα μας περνάει σοβαρή οικονομική κρίση.

Δεν ξέρουμε πως και πότε θα περάσει και θα δούμε καλύτερες μέρες.

Τα τηλεπαράθυρα με τους ξύλινους διαλόγους, ή μονολόγους εκπέμπουν εικόνες που προκαλούν απογοήτευση, φόβο, οργή και απογοήτευση στον τηλεθεατή.

Το συνεχιζόμενο κούρεμα του εισοδήματος του μεσοαστού και τα μνημόνια με κάνουν να πιστεύω ότι είναι πιθανή η πτώχευση και οι εξουθενωτικές συνέπειες της.

Κάποιο βράδυ οργισμένος από τις βραδινές μαύρες ειδήσεις και κοπιασμένος από τη δουλειά της ημέρας έπεσα για ύπνο. Εφιάλτης ο ύπνος. Είδα στο όνειρο μου ότι η κυβέρνηση κήρυξε στάση πληρωμών και σταμάτησε η κυκλοφορία χρήματος. Ξύπνησα ανήσυχος και φοβισμένος. Στο νου μου ήρθαν παρόμοιες καταστάσεις (που δεν κυκλοφορούσε χρήμα) στα πέτρινα χρόνια του χωριού μας (κατοχή 10ετίες 40,50). Εκείνα τα χρόνια στο χωριό δεν κυκλοφορούσε χρήμα. Όλες οι ανάγκες των ανθρώπων του χωριού καλύπτονταν από την πρωτογενή παραγωγή, (καλλιέργεια σιτηρών, αμπέλια, λαχανόκηποι, ζωοτροφία, μελισσοτροφία).

Η οικιακή οικονομία λειτουργούσε με αντιπραγματισμό (είδος με είδος).

Η κάθε οικογένεια προσπαθούσε να καλύψει όλες τις βασικές διατροφικές ανάγκες της, με δική της διαδικασία παραγωγής των τροφών καλλιεργώντας τα χωράφια της, τους κήπους, τα αμπέλια της και διατηρώντας οικόσιτα ζώα. Βασικοί συντελεστές της παραγωγής, με αυτές τις συνθήκες, ήταν τα ζώα, που διατηρούσε η κάθε οικογένεια, το κάθε σπίτι. Τα συνηθισμένα ζώα που υπηρετούσαν την οικογένεια στην περίοδο εκείνη της χωρίς χρήμα οικιακής οικονομίας ήταν τα παρακάτω:

α. Μουλάρια, γαϊδούρια (τουλάχιστον δύο για το καμάτι) το καλούμενο «ζευγάρι»

Σταυλίζονταν στο ισόγειο (κατώι) του σπιτιού, όπου υπήρχαν:

Τα παχνιά [υποδοχές τροφής (άχυρο, σανός, καρπός)], Ο τζάρκος (αποθήκη άχυρο)

Το καλοκαίρι σταυλίζονταν στη μάνδρα του σπιτιού

Εξυπηρετούσαν τις παρακάτω ανάγκες της οικογένειας:

Καμάτι (όργωμα για σπορά σιτηρών)

Μεταφορές προϊόντων

Μετακινήσεις ανθρώπων της οικογένειας

Αγωγή (μεταφορές μετακινήσεις με αμοιβή)

Σαγή (αξεσουάρ)

Σαμάρι-τριχιές, Καπίστρι-ντριγκιλίδι, Κουδούνι

Σκάλες για την «ίππευση» του αναβάτη

Τα ζα αυτά ήταν τα βασικά μέσα παραγωγής και κάλυψης των μεταφορικών αναγκών της οικογένειας και η απόκτηση τους [αγορά από το παζάρι στο Αη Λάμπει (κοντά στη Σκάλα Λακωνίας)] ήταν δύσκολη γιατί απαιτούσε πολλά λεφτά.

Στην 10ετία του 50 οι ομογενείς μας στην Αμερική έστειλαν στους συγγενείς τους στο χωριό μουλάρια καλής ράτσας, δυνατά και θυμάμαι ότι στα καπούλια τους υπήρχε τατουάζ με την ένδειξη «ΗΠΑ-Αριθμός τελωνείου». Ονομαστό μουλάρη η «Ψάρα» του μπάρμπα Γιάννη Ταμβάκου.

Οι μερακλήδες νέοι του χωριού τα φρόντιζαν, με ιδιαίτερη επιμέλεια και ιδι-

αίτερα τα σαμάρια και το καπίστρι και μουστράροντας (ιππασία) έκαναν «τα κόρτε» τους στις κοπέλες.

Η ημερήσια κόπωση τους ήταν μεγάλη. Εκτιμάται ότι ημερησίως διάνυαν περίπου 20-25 χιλιόμετρα.

Τα γαϊδουράκια είχαν την αγάπη των παιδιών, που απολάμβαναν να τα βολτάρουν στη βρύση για πότισμα.

Για την προστασία της οπλής (νύχια) των ποδιών τους φορούσαν πέταλα με καρφιά. Το πετάλωμα έκαναν κυρίως οι σαμαρτζήδες.

β. Γίδες, κατσίκια

Κάθε σπίτι διατηρούσε 1-2 γίδες για να εξασφαλίζει :

Το κρέας των γιορτινών ημερών (Χριστούγεννα, Απόκριες, Πάσχα) με τα κατσίκια τους. Το γάλα για τα παιδιά Το τουλουμοτύρι της χρονιάς

Το μαλλί για τα νήματα (υφαντά ρούχα στον αργαλειό)

Σταυλίζοντας στο κατώι του σπιτιού

γ. Γουρούνια

Πολύ λίγα σπίτια διατηρούσαν γουρούνια. Εξασφάλιζαν το κρέας για τις απόκριες.

δ. Κότες

Κάθε οικογένεια διατηρούσε 20-30 κότες

Σταυλίζονταν στο κοτέτσι του σπιτιού

Εξασφάλιζαν τα αυγά και το κρέας για τις γιορτινές μέρες και για τους αρρώστους.

Ελεύθερη η βοσκή τους στους κήπους και μάντρες, σε περίοδο βλάστησης. Τροφή τους επίσης τα λιοκόκια με πίτουρα, καρποί (στάρι, καλαμπόκι).

Ιδιαίτερη φροντίδα η ασφάλεια (καλό κλείσιμο) του κοτετσιού από επιδρομή αλεπούς. Συχνές οι απώλειες όλων των ενοίκων του κοτετσιού από επιδρομή αλεπούδων.

ε. Κουνέλια

Σταυλίζονταν σε κοτέτσια, ή ειδικά κτίσματα μακριά από το σπίτι λόγω δυσοσμίας των αποβλήτων τους .

Τα φρόντιζαν με αγάπη τα παιδιά

Η διατήρηση της από λίγες οικογένειες άρχισε στο τέλος της 10ετίας του 50.

Όλα τα μέλη της οικογένειας έτρεφαν ιδιαίτερη αγάπη για τα παραπάνω ζα, και τα φρόντιζαν με μεγάλη επιμέλεια γιατί απ' αυτά εξαρτιόταν η επιβίωση της.

Θυμάμαι περιπτώσεις πολλές που η αιφνίδια απώλεια του «ζευγαριού» βύθιζε σε θλίψη και στεναχώρια όλη την οικογένεια.

Σε εκείνα τα πέτρινα χρόνια, που το χρήμα ήταν άγνωστο στο χωριό μας, οι άνθρωποι του επέζησαν, έφτιαξαν με επιτυχία οικιακή οικονομία (ανταλλακτική) που λειτουργούσε χωρίς χρήμα, και εξασφάλιζαν τα βασικά είδη διατροφής της οικογένειας με σκληρή δουλειά, και με συντελεστές παραγωγής τα χέρια τους, τα κτήματα τους και τα οικόσιτα ζα τους.

Η παραπάνω αντιμετώπιση της φτώχειας εκείνα τα χρόνια, δείχνει τον δρόμο για την αντιμετώπιση της σημερινής απειλούμενης νέας όμοιας φτώχειας. Ισχυρή θέληση – εργατικότητα – αισιοδοξία και θα περάσουμε τον κάβο.

N.A.Δ

Η ΣΦΑΓΗ ΣΤΗΝ ΠΑΛΙΟΧΩΡΑ

Αξιότιμοι Συντάκτες,

Αφορμή της επιστολής μου αποτελεί η αναφορά στις θέσεις που ανέπτυξα κατά τη Γενική Συνέλευση του Αυγούστου. Τα πρακτικά αναφέρουν ότι ζήτησα να πραγματοποιηθεί εκδήλωση μνήμης για τη σφαγή στην Παλιοχώρα (Κ.Ν. 45).

Η καταχώρηση στα πρακτικά δεν αντικατοπτρίζει το εύρος της τοποθέτησής μου! Ζήτησα από τους δύο Συλλόγους να αναλάβουν δράση για τη Παλιοχώρα μόνον ως παράδειγμα ανέφερα την πραγματοποίηση εκδήλωσης. Η σφαγή των αμάχων στην Παλιοχώρα αποτελεί το κορυφαίο γεγονός της συμμετοχής του χωριού μας στην Ελληνική Επανάσταση! Δυστυχώς, ούτε ο Δήμος Κυφάντων ούτε ο Δήμος Ζάρακα ούτε οι αυτόνομες κοινότητες της περιοχής ούτε οι κοινοβουλευτικοί δήμοι δεν απέδει-

ξαν την απαιτούμενη ευαισθησία.

Οι συνέπειες είναι φρικτές! Τα οστά των θυμάτων βρίσκονται διασκορπισμένα στην περιοχή! Ο τόπος του μαρτυρίου είναι απροσπέλαστος, καθώς το ορεινό μονοπάτι δεν έχει συντηρηθεί! Η μόνη απόδοση τιμών έγινε από τον Κυπαρισσιώτη λαογράφο Π. Ηλιόπουλο, ο οποίος, με ιδιωτική του πρωτοβουλία, συγκέντρωσε μέρος μόνο των διασκορπισμένων οστών σε ένα κιβώτιο απότσιμέντο και ύψωσε μια ελληνική σημαία!

Η κατάσταση της Παλιοχώρας δεν περιποιεί τιμήν ούτε στην Κρεμαστή, το παλιό κεφαλοχώρι της περιοχής και την πατρίδα των περισσότερων θυμάτων, ούτε στα λοιπά χωριά της περιοχής! Ο χώρος της Παλιοχώρας πρέπει να κηρυχθεί τόπος θυσίας και ιστορικής μνήμης, να καταστεί προσπελάσι-

μος από τους κατοίκους της περιοχής. Τα διασκορπισμένα στις χαράδρες και στις πλαγιές οστά των θυμάτων πρέπει να συγκεντρωθούν όλα σε μια στεροθήκη. Κάποια στιγμή θα πρέπει να οργανωθεί μια τελετή μνήμης στον χώρο της Παλιοχώρας, ώστε οι Ζαρακίτες να τιμήσουν σεμνοπρεπώς την μνήμη των προγόνων τους: καλό θα είναι η τελετή να επαναλαμβάνεται σε ετήσια βάση, η δε ημέρα της επετείου να κηρυχθεί τοπική αργία σε όλη την περιοχή!

Πρωτοπόροι σε αυτήν την κίνηση θα πρέπει να είναι, κατά τη γνώμη μου, οι δύο σύλλογοι των Κρεμαστιωτών της ημεδαπής! Διότι, η Κρεμαστή είχε τα περισσότερα θύματα και λειτουργούσε και ως οικονομικό και διοικητικό κέντρο της διακριτής ιστορικογεωγραφικής ζώνης του Ζάρακα! Ας μην προβληθεί πάλι η

ένταση ότι η Παλιοχώρα ανήκει στη διοικητική περιφέρεια άλλου δήμου: οι σύλλογοι, ως νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και ως ομάδες πίεσης και υποστήριξης των συμφερόντων του χωριού δύνανται να απευθυνθούν «εις πάσαν αρχήν και εξουσίαν». Εξάλλου, από την στιγμή που ο Δήμος Ευρώτα προβάλλει τη σφαγή στο Παλαιομονάστηρο του Βρονταρά, που έγινε την ίδια χρονική περίοδο και από τον ίδιο αυτοργό, τα στρατεύματα του Ιμπραήμ, οφείλει να προσφέρει τουλάχιστον ηθική στήριξη στην προσπάθεια των Κρεμαστιωτών να εκπληρώσουν τα καθήκοντά τους προς τους προγόνους τους!

Τα γεγονότα στην Παλιοχώρα αποτελούν ένα ανεκτίμητο κεφάλαιο για την Κρεμαστή. Ενθυμούμαι μια συζήτηση που είχα με το Γραμματέα της Εταιρίας των Λακωνικών Σπουδών το Φεβρου-

άριο του 2009. Ο αειθαλής λόγιος δεν είχε επισκεφθεί ποτέ την Κρεμαστή, την γνώριζε, όμως, μέσω της Παλιοχώρας, καθώς είχε συγγράψει επιστημονικό άρθρο για τα γεγονότα της μάχης της Κρεμαστής και της σφαγής των αμάχων! Κατά τη διάρκεια, λοιπόν, μιας περιόδου που όλοι προβληματιζόμαστε για το μέλλον του χωριού και τις προοπτικές της οικονομικής ανάπτυξης του, ορθόν είναι να δοθεί έμφαση στα στοιχεία που τό καθιστούν μοναδικό σε αντικειμενικό επίπεδο και όχι μόνο σε συναισθηματικό. Αυτήν τη μοναδικότητα την προσφέρουν το φυσικό τοπίο, η ιστορία και η παράδοση!

Εύχομαι το 2012 να είναι γόνιμο για την Κρεμαστή, παρά τις δυσμενείς συγκυρίες!

Μετά τιμής,
Νικόλαος Καλκάνης

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

Κάποιες παλιές Απόκριες στην Κρεμαστή

Απόκριες! Περίοδος κειφίου, γλεντιού και χαράς, άφθονης οιοποσίας και αρτύσιμου φαγητού! Περίοδος προετοιμασίας για τη Μεγάλη Σαρακοστή! Περίοδος αναβίωσης αρχαίων διονυσιακών εθίμων, νησίδα παγανισμού, χαλάρωσης των αυστηρών ηθών, απενοχοποίησης της ξέφρενης διασκέδασης επί τρεις εβδομάδες!

Απόκριες, λοιπόν, τότε, αρχές της δεκαετίας του 1950, μαζεύτηκαν οι γλεντοκόποι στην ταβέρνα του Γιάννη Παρδάλη, ο οποίος, με τον επιχειρηματικό οίστρο που τον διέκρινε, απεφάσισε τη διοργάνωση χοροεσπερίδας! Μάλιστα, κάλεσε από τον Άγιο Δημήτρη τον μπαρμπα-Γιάννη το Μοίρα, το θρυλικό λαουτιέρη, που, αργότερα, θα ηχογραφήσει ο μελετητής του δημοτικού τραγουδιού και της βυζαντινής μουσικής, Σίμων Καρράς, να διασκεδάσουν περισσότερο οι γλεντοκόποι.

Έφτασε η καθορισμένη βραδιά, μαζεύτηκαν οι γλεντοκόποι, νέοι οι περισσότεροι, στην ταβέρνα. Κάποιοι προσήλθαν μεταμφιεσμένοι, κάποιοι με καλυμμένη την κεφαλή, ώστε να προκαλέσουν στους συμπότες σε προσπάθεια μαντέματος! Άρχισε να σερβίρει ο Γιάννης το κρασί σε μπακιρένιες κανάτες, το ψητό σε ξύλινες απλάδες!

Πήραν τη θέση τους οι μουσικοί, με προεξάρχοντα τον μπαρμπα-Γιάννη το Μοί-

ρα με το λαούτο του. Η αποψινή κομπανία, πέρα από τα παραδοσιακά όργανα της περιοχής, το λαούτο και το νταούλι, είχε και βιολί και κλαρίνο. Ξεκίνησαν οι μουσικοί με τη «Μαρουδιώ», καθιστικό τραγούδι, συνέχισαν με καλαματιανά, τσάμικα! Σηκώνονται οι παρέες, αφού πρώτα ευφραίνονταν με κρασί, και χόρευαν σε κυκλικούς σχηματισμούς, απολαμβάνοντας τη φωνή του τραγουδιστή και το παίξιμο των μουσικών!

Άναβε το γλέντι σιγά σιγά! Ένας Λεωνιδιώτης παρήγγειλε τσακωνικό και βάλθηκε να μάθει στην Κρεμαστιώτικη παρέα του τα βήματα του πολύπλοκου αυτού χορού. Οι εραστές των ρεμπέτικων παρήγγειλαν ζειμπέκικα και άρχισαν να λικνίζονται στα βήματα του νέου -για τα δεδομένα του χωριού- χορού! Κανείς δεν ζήτησε ευρωπαϊκούς χορούς και τα όργανα ήταν ακατάλληλα και το ύφος του γλεντιού παραδοσιακό και, τέλος πάντων, ποια είναι η χάρη του ταγκό και του βαλς, όταν οι κοπέλες δεν επιτρέπεται να πάνε στο καφενείο;

Σιγά σιγά, το γλέντι έφτασε στην κορύφωσή του! Το κρασί έρεε άφθονο, τα αποκριάτικα αστεία και πειράγματα κατέληγαν σε βροντώδες γέλιο, όλο και περισσότερες παρέες σηκωνόταν να χορεύουν.

Ο μπαρμπα-Γιάννης ο Μοίρας κοιτούσε ευχαριστημένος! Του άρεσε η γιορτή, όπως εξελισσόταν. Ο Παρδάλης διέθετε καλό κρασί και

πολύ νόστιμους μεζέδες. Τα άλλα μέλη της κομπανίας συντονίζονταν αρμονικά μαζί του και διέθεταν μελωδικές φωνές. Στο καλάθακι μπροστά του είχε ήδη σχηματιστεί ένα βουναλάκι από νομίσματα - πενταροδεκάρες τα περισσότερα, χωρίς ωστόσο να λείπουν και οι ασημένιες δραχμές, ακόμη και δύο τάληρα του είχαν πετάξει. Ωστόσο, στη διανομή θα ζητούσε εκείνο το χαρτονόμισμα των αμερικάνικων δολαρίων που κάποιος ομογενής των Η.Π.Α. θα του πέταξε. Έκλεισε τα μάτια του ευχαριστημένος... Θα επέστρεφε με καλό μεροκάματο στην πολυμελή φαμίλια του στον Αϊ Δημήτρη!

Έξαφνα, ένιωσε τη φυσική ανάγκη να τον κυριεύει. Σίγουρα, θα έφταιγε το κρασί... Σηκώθηκε, λοιπόν, άφησε το λαούτο του στην καρέκλα και βγήκε έξω από το μαγαζί! Προχώρησε λίγο, έλυσε τα κουμπιά του παντελονιού του και απελευθέρωσε τα υγρά που κατακρατούσε. Αισθάνθηκε ανακουφισμένος... Κουμπώθηκε βιαστικά και γύρισε στην ταβέρνα, κάθισε στη θέση του και συνέχισε να παίζει το λαούτο του.

Δίπλα του, καθόταν ο βιολιστής, ο οποίος παρατήρησε ότι ο μπαρμπα-Γιάννης, καθώς κουμπωνόταν, είχε εγκλωβίσει το άκρο του μορίου του μεταξύ δύο κουμπιών. «Ωραία ευκαιρία να πειράξω τον μπαρμπα-Γιάννη», σκέφτηκε. Κάνει νόημα στους άλλους οργανοπαίχτες ν' αρχίσουν

να παίζουν σε ύφος καλαματιανού και αρχίζει να τραγουδά τον αυτοσχέδιο στοίχο «Μπαρμπα- Γιάννη βάλ' τη μέσα... Μπαρμπα-Γιάννη βάλ' τη μέσα», σύμφωνα με το ρυθμό.

Οι χορευτές προσήρμωσαν τα βήματα στο μουσικό ρυθμό και συνέχισαν να χορεύουν. Οι άλλοι τραγουδούσαν μαζί με το βιολιστή, καθώς και λίγες παρέες από τα τραπέζια. Το κρασί τους έκανε να μην καταλαβαίνουν το ακριβές νόημα των λόγων, αλλά τους άρεσε ο τόνος που έδωσε ο βιολιστής.

Ο μπαρμπα-Γιάννης έπαιζε με ένα πλατύ χαμόγελο στα χείλη. Του άρεσε ο βιολιστής. «Πώς να σκέφτηκε, άραγε, το καινούριο τραγούδι που συνέθεσε;» σκεφτόταν. «Μήπως τ' άκουσε στη Σπάρτη;». Ίσως θα έπρεπε να ενισχύσει τη συνεργασία του μαζί του!

Άρχισε να τραγουδά κι αυτός. «Ωραίος στίχος» σκεφτόταν... Έξαφνα στην πέμπτη επανάληψη ένιωσε να αστράφτει μια αστραπή στο μυαλό του. «Δεν πρόκειται για τραγούδι, αλλά για λόγο που απευθύνεται σε εμένα», συλλογίστηκε. «Αλλά τί να βάλω μέσα και πού;». Διακόπτει λίγο το παίξιμό του και σκύβει το κεφάλι να συγκεντρωθεί. Καθώς το έσκυψε, είδε την πηγή έμπνευσης του τραγουδιού...

Αμέσως, διορθώνει την ατέλεια και ρίχνει μια καρπαζιά στο βιολιστή. Γυρίζει κι ο βιολιστής προς τον μπαρμπα-

Γιάννη και αρχίζει να γελά!

Το γέλιο του μεταδίδεται στον μπαρμπα-Γιάννη που, χαλαρωμένος καθώς είναι από το κρασί, του περνάει στιγμιαία ο θυμός. Στο κάτω κάτω, ήταν ωραία η φάρσα, έστω και αν ήταν εις βάρος του. Το γέλιο του μεταδίδεται και στα υπόλοιπα όργανα που σταματάνε να παίζουν.

Οι χορευτές σταματούν απορημένοι... Γιατί να σταματήσουν τα όργανα; Γυρίζουν προς τους μουσικούς και τους βλέπουν να γελούν με τον μπαρμπα-Γιάννη επικεφαλής και παρασύρονται! Παρασύρονται και οι καθιστοί γλεντοκόποι. Περί τους εβδομήντα άνδρες γελούν, με γέλιο βροντώδες και βαθύ, ταυτόχρονα, χωρίς οι περισσότεροι να γνωρίζουν την αιτία!

Το γέλιο των ημιμεθυσμένων γλεντοκόπων βάστηξε περί τα δύο λεπτά. Πρώτοι συνήλθαν ο μπαρμπα-Γιάννης και ο βιολιστής και ξανάρχισαν το τραγούδι. Κι άρχισε πάλι ο χορός των παλικαριών, συνεχίστηκε η διακοπείσα χοροεσπερίδα.

Λίγες ώρες πριν από το ξημέρωμα, έφυγαν και οι τελευταίοι ευχόμενοι: «Και του χρόνου!».

Έτσι τελείωσε ο αποκριάτικος χορός του Παρδάλη, το μοναδικό αποκριάτικο γλέντι με τόσο έντονα τα βακχικά στοιχεία του φαλλού και του γέλωτος!

Νικόλαος Καλκάνης

ΟΙ ΠΡΟΓΟΝΟΙ ΜΑΣ ΑΠΟ 1770-1843

Από τα κρατικά αρχεία μεταφέρουμε στην εφημερίδα μας τους καταγεγραμμένους ενήλικες άνδρες, που ψήφισαν το 1850 και το 1865

Κάποια σόγια χάθηκαν αργότερα, επειδή αρκετοί Κρεμαστιώτες μετακινήθηκαν στα γύρω χωριά του Ζάρακα ή στις Σπέτσες και την Ύδρα, αλλά ίσως γιατί δεν άφησαν απογόνους

Ανδρομιδάς Νικόλ. του Ιωαν	Γεννηθείς 1800	Δρίβας Παν. Θεοδ.	1821
Γκιουζέλης Πάνος Ιωαν.	1788	Γκλιάτης Σταύρος Θ	1839
Ανδρομιδάς Παναγ. του Νικ.	Γεννηθείς 1825	Δρίβας Δημ. Γεωρ.	1821
Γκιουζέλης Ιωαν. Παν.	1817	Δρίβας Ιωαν. Θεοδ.	1835
Ανδρομιδάς Ιωαν. του Νικ.	Γεν. 1830	Ζουμπούνης Δημ. Ευστρ.	1820
Γκιουζέλης Δημ. Παν	1827	Δρίβας Νικ. Γεωρ.	1835
Ανδρομιδάς Διαμ. του Νικ.	1835	Δρίβας Αθαν. Παν.	1837
Γκιουζέλης Κων. Παν	1829	Δημητρίου Νικ. Αν.	1815
Γκιουζέλης Μιχ. Παν.	1835	Ζώταλης Κωσ. Νικ	1773
Γκοβόσης Παν. Ιωαν.	1785	Δημητρίου Ιωαν. Αν.	1815
Δούνιας Ιωαν. Παν.	1805	Ζώταλης Διαμ. Νικ	1775
Γκοβόσης Ιωαν. Παν	1825	Δημητρίου Αναστ. Γεωρ.	1837
Δούνιας Αντ. Ιωαν.	1830	Ζώταλης Παν Κων.	1810
Δούνιας Χρυστ. Ιωαν.	1840	Δημητρίου Αν. Ιωαν.	1838
Δρίβας Κωστ. Παν.	1789	Ζώταλης Νικ. Διαμ.	1813
Δρίβας Ηλίας Κυρ.	1840	Δημητρίου Χαρ. Ιωαν	1840
Δρίβας Γεωρ. Δημ	1790	Ζώταλης Κων Παν	1825
Δρίβας Ιωαν. Κυρ.	1842	Ζώταλης Ιωαν. Παν.	1835
Δρίβας Παν. Κωστ.	1810	Ζώταλης Θεοδ. Ν	1835
Γκλιάτης Θεοδ. Παν.	1805	Ζώταλης Θ Κ	1840
Γκλιάτης Παν. Θεοδ.	1825	Ζώταλης Γ Π	1841
Δρίβας Μιχ. Γεωρ.	1820		
Γκλιάτης Δημ. Θεοδ.	1839		

Συνέχεια προσεχώς

Προς : Δήμο Ευρώτα
Υπόψη : Κου Γρυπιώτη

Κρεμαστή, 28/2/2012

Αξιότιμη κύριε Δήμαρχε,

Με την παρούσα επιστολή και σε συνέχεια της θερινής συζήτησης που έλαβε χώρα στην Κρεμαστή με θέμα την παραχώρηση χρήσης του Δημοτικού Σχολείου του χωριού, παρακαλούμε όπως εγκρίνετε το από κοινού αίτημα των πολιτιστικών συλλόγων Κρεμαστής («Ο Πατριώτης» και «Ελατος») για την αξιοποίηση των χώρων του σχολείου.

Το παρόν μας αίτημα αποσκοπεί στην ανάληψη δράσης με στόχο την αναστύλωση του κτιρίου, του οποίου οι τεχνικές επεμβάσεις κρίνονται επιβεβλημένες λόγω της φθοράς που έχει υποστεί από το χρόνο και τις καιρικές συνθήκες. Κύριο μέλημα και των δύο συλλόγων αποτελεί τόσο η προβολή της πολιτιστικής και πολιτισμικής μας κληρονομιάς όσο και η ανάπλαση των χώρων του σχολείου. Στο σημείο αυτό θα θέλαμε να σημειωθεί ότι οι σύλλογοι προτίθενται να αναλάβουν όλα τα αναγκαία έξοδα για την αποπεράτωση των έργων καθώς και τα πάγια λειτουργικά έξοδα που επιβαρύνουν το κτίριο.

Παρακαλούμε όπως εξετάσετε με προσοχή το αίτημα μας επ' ωφελεία και των δύο πλευρών, λαμβάνοντας υπόψη ότι το σχολείο αποτελεί σημείο αναφοράς για τους απανταχού Κρεμαστιώτες και ότι η ύπαρξή του είναι ζωτικής σημασίας για τον τόπο μας.

Με τιμή,
Για το Δ.Σ «Ο Πατριώτης»
Για το Δ.Σ «Ελατος»

Επίσκεψη βασίλισσας Αμαλίας στη περιοχή μας 1838 Μελετώντας η Ελένη Δ Τζάκα τις επιστολές της Αμαλίας προς το πατέρα της εντόπισε ένα άγνωστο σε πολλούς ιστορικό στοιχείο Απόσπασμα από το βιβλίο

ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΑ, 1/13 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1838

χαν κάτι το πολύ αριστοκρατικό. Θεωρώ πως αν κάποιος έχει μεγάλη ιδέα για την εμφάνισή του, πρέπει να τον στείλουν εδώ, όπου δεν βλέπεις κανένα άσχημο πρόσωπο, αλλά, αντιθέτως, τα ωραιότερα που είδα ποτέ, μύτες πολύ λεπτές και ίσιες και μάτια πανέμορφα. Και οι γυναίκες αυτές έχουν συγχρόνως έναν πολύ ευχάριστο χαρακτήρα. Φέρονται πολύ φιλικά σε άλλους. Από τη χαρά τους παραλίγο να με ρίξουν από το άλογο, η καθεμιά ήθελε να είναι η πρώτη που θα μου φιλήσει το χέρι, με έραιναν με λουλούδια και νερό που μύριζε ωραία. Δύο ή τρεις οδηγούσαν το άλογό μου, δύο ή τρεις άλλες κρατούσαν το φόρεμά μου της ιππασίας, το οποίο όλο πασπάτευαν. Ο Θεός ξέρει τι νόμιζαν πως παριστάνει (γιατί οι κυρίες μου δεν φορούσαν).

Τη νύχτα μείναμε σ' ένα χωριό που το λένε Απιδιά. Η περιοχή από την οποία περάσαμε στη διαδρομή μας ήταν πολύ όμορφη και γραφική. Το κατάλυμά μας για τη νύχτα ήταν πραγματικά διασκεδαστικό, ήταν το σπίτι ενός χωρικού. Στο μπροστινό μέρος υπήρχε ένας χώρος όπου έκαιγε μια φωτιά και εκεί βρίσκονταν όλες οι αποσκευές. Σε αυτό το δωμάτιο φάγαμε. Το άλλο δωμάτιο χωριζόταν από αυτό με έναν τοίχο από σανίδες, ο οποίος είχε μια πόρτα που δεν έκλεινε, γι' αυτό χρειάστηκε να βάλουμε κιβώτια μπροστά. Ωστόσο κοιμήθηκα υπέροχα.

Την άλλη μέρα ήρθαμε εδώ που είμαστε τώρα. Περάσαμε από πολύ ωραία μέρη, άλση από μυρτιές, ωραιότατες βελανιδιές, λόφους κατάφυτους με θάμνους ανθισμένους με ωραία κίτρινα λουλούδια και ανάμεσά τους ολάνθιστες αμυγδαλιές. Η περιοχή ήταν πραγματικά θαυμάσια. Όμορφη ήταν και η πεδιάδα του Έλους, την οποία διασχίσαμε. Την ίδια μέρα χρειάστηκε να περάσουμε τον Ευρώτα. Φοβόμουν λίγο, γιατί το νερό ήταν πολύ ορμητικό και αρκετά βαθύ. Δύο καλόκαρδες χωρικές που το πρόσεξαν μπήκαν μαζί μου μέσα στο ποτάμι και με κρατούσαν πάνω στο άλογο, για να μην πέσω, πράγμα χρήσιμο, γιατί ζαλιζόμουν πολύ, επειδή όταν φτάσαμε στη μέση του ποταμού μας παρέσυρε το νερό προς την ξηρά. (Πριν το ξεχάσω, όταν ήμουν ακόμη στο Ναύπλιο, διάλεξα μια Ελληνίδα κυρία της Τιμής, τη μικρότερη κόρη του περίφημου Μάρκου Μπότσαρη. Μια κοπελίτσα δεκαέξι χρονών, πολύ όμορφη, μια ξανθούλα, σπάνιο πράγμα στην Ελλάδα. Η μητέρα της θα προτιμούσε να είχα διαλέξει τη μεγαλύτερη κόρη της. Ρώτησε πολλές φορές αν θέλω τη μικρότερη και επαινούσε έμμεσα τη μεγαλύτερη, η οποία ξέρει γαλλικά. Αυτή όμως είναι είκοσι χρονών, αν δεν κάνω λάθος, και στην Ελλάδα θεωρείται μεγάλη ηλικία για μια κοπέλα. Μου ήταν όμως αδύνατον να αποφασίσω να την πάρω, γιατί μου έδωσε την εντύπωση ότι κάνει την έξυπνη.)⁴

Όταν ήρθαμε εδώ, μας έριξαν λουλούδια στο πρόσωπο και μας περιέχυσαν

ΝΕΑ από τους πατριώτες της Νέας Υόρκης

Στις 11 Φεβρουαρίου είχαμε το χορό του συλλόγου μας στο Laterna Ρεστωράν

Υπήρχε μεγάλη συμμετοχή, κυρίως της νεολαίας, ελπίζουμε να συνεχιστεί και στο μέλλον. Την 25η Μαρτίου στη μεγάλη γιορτή του ελλητισμού, πολλοί Κρεμασιώτες βρέθηκαν στην παρέλαση των ελλήνων της 5ης λεωφόρου, ήταν πολύ πετυχημένη

Προγραμματίζουμε να εορτάσουμε τα εκατό χρόνια από την ίδρυση του συλλόγου μας «ΜΕΛΙΣΣΑ» που ίδρυσαν το 1912 οι αθάνατοι πρόγονοι μας, τα τόσο δύσκολα εκείνα χρόνια

Ο εορτασμός θα γίνει την 6η Οκτώβρη, θα σταλούν προσκλήσεις στους απανταχού ευρισκόμενους Κρεμασιώτες και φίλους του χωριού μας

Είμαστε υπερήφανοι που έχουμε ένα σύλλογο 100 ετών. Όποιος ενδιαφέρεται για περισσότερες πληροφορίες μπορεί να στείλει e-mail στη πρόεδρο του συλλόγου legakis@aol.com

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

1. Το διοικητικό συμβούλιο του συλλόγου μας θα προχωρήσει σε απολογισμό της περιόδου (Μάης 2010 – Μάης 2012) και διαδικασίες εκλογής νέου διοικητικού συμβουλίου την Κυριακή 20/05/2012 στο ξενοδοχείο Αμαλία στο Σύνταγμα. Για περισσότερες πληροφορίες θα ενημερωθείτε με επιστολή που θα σταλεί ταχυδρομικά σε όλα τα μέλη του συλλόγου. Στους δύσκολους καιρούς που περνάμε η υποστήριξή σας στο σύλλογο κρίνεται αναγκαία από όλους. Η είσοδος θα είναι δωρεάν για όλους.

2. Λόγω της δύσκολης οικονομικής κατάστασης που βιώνουμε, το ΔΣ αποφάσισε να μην πραγματοποιηθεί εκδρομή του συλλόγου.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Τα άρθρα σας για την εφημερίδα, καθώς και ερωτήσεις – απορίες, παρατηρήσεις, μπορείτε να τα στέλνετε στην ηλεκτρονική διεύθυνση: opatriotis@hotmail.com

Λαγουδάκια στον επιτάφιο 1980.

Στολισμός επιταφείου αρκετά χρόνια πριν.

Διαπλανάση με τον σημερινό Μητροπολίτη Ξάνθης Παντελεήμονα

Μιχάλης Δούνιας